

I närkamp med vårdmöte, kommunikation och kultur

Recension av boken: *Vårdmöten. Kulturanalytiska perspektiv på möten inom vården*. (134 sidor).

Författare: Ingrid Fioretos, Kristofer Hansson och Gabriella Nilsson (2013).

Förlag: Studentlitteratur, Lund.

En helt ny bok för vårdvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora beskriver och problematiserar den dynamik som finns i ett vårdmöte d.v.s. i relationen mellan en professionsutövare och en patient. Boken *"Vårdmöten. Kulturanalytiska perspektiv på möten inom vården"* är en viktig och intressant bok. Titeln på boken förtar dock lite av intresset då den omedelbart anger kulturanalys i rubriken. Här inryms nämligen så mycket mer än vad boken ger svar på. Boken är skriven av de tre forskarna Ingrid Fioretos, Kristofer Hansson och Gabriella Nilsson som är verksamma vid Institutionen för kulturvetenskaper och Vårdalinstitutet, Lunds universitet. Boken är skriven till två målgrupper: universitets- och högskolestuderande inom områdena vårdvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora. Den andra målgruppen som boken vänder sig till är yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården i Sverige. Boken är uppbyggd av åtta kapitel, ett person- och sakregister samt en referenslista som omfattar totalt 187 referenser varav 50 utgörs av internationell litteratur (böcker och artiklar). Boken inleds med en författarpresentation av de tre forskarna och deras olika forskningsinriktningar. Det som förenar de tre författarna är att de alla tre är etnologer och har disputerat under senare år inom området. Be-

skrivningen är bra eftersom den låter läsaren att få ta del av deras förförståelse och inriktning. Därefter presenteras bokens innehåll och syfte på ett klart och informativt sätt. Bokens åtta kapitel är: "Vårdmötets kultur", "Synen på sjukdom", "Blick och kropp", "Mötet med den Andre", "Komplexa vårdmöten", "Berättelser i vården", "Vårdmötets materialitet" och ett avslutande kapitel med rubriken "Kulturanalys och vardagsetik". Författarna gör på ett förtjänstfullt sätt en beskrivning och definition av begreppen kultur och kulturanalys redan i bokens öppning. I det första kapitlet får läsaren veta att kulturbegreppet är ett mångfascetterat begrepp. Men författarna gör klart för läsaren vilken innebörd och utgångspunkt de har. De skriver: "Vi menar i den här boken att kultur ska betraktas som något mer processuellt och kontextuellt. Det betyder att det är först i mötet mellan människor som kulturbegreppet får en innebörd. Kultur är något som påverkas av vem som möts, var detta möte sker och hur mötet utvecklas. Vi menar att kultur är något som ständigt produceras och reproduceras, och att det aldrig kan betraktas som något en gång givet och fast" (s.7). Innebörden av kulturanalys i boken beskriver författarna enligt följande: "Kulturanalys är inte ett sätt att studera eller analysera ett empiriskt

ämne, utan kan sägas bestå av många olika vetenskapliga teorier och metoder som sammantaget kan fungera som ögonöppnare för vad som händer i en kulturell situation, såsom exempelvis vårdmötet” (s.9). I boken ger författarna exempel på flera olika vårdmöten och de olika kulturellanalytiska perspektiven på dessa möten utgår från de tankegångar som framkom redan under 1960-talet av Michel Foucault, fransk filosof. Grundförutsättningarna för ett vårdmötes uppfyllande beskriver författarna från Foucault och de tankegångar som han hade. De skriver: ”Enligt Foucault var det i samband med det som ofta betraktas som klinikkens födelse, från det att vi i Europa började få något som kan liknas vid sjukhus vid slutet av 1700-talet, som medicinen kom att bli svaret för samhällets behov att kontrollera fundamentala fenomen och sjukdom, avvikelse och död. Den här rollen hade tidigare legat hos kyrkan, men härefter gick sjukdom och ohälsa från att vara något privat till att bli en angelägenhet för staten. På samma gång förflyttades intresset från den sjuka individen till sjukdomen i sig. De sjuka anonymiserades och underkastades såväl medicinsk behandling som moralisk tuktan och disciplin. Det har alltså sedan dess funnits en stark koppling mellan medicinsk praktik och moral, något som kan sägas vara en viktig grundförutsättning för vårdmötet även i våra dagar” (s.9f).

Boken är mycket intressant och väl-skriven. Förtjänstfullt är att varje kapitel avslutas med en kort sammanfattning om vad som har behandlats och diskuterats i kapitlet. Det finns dock

inga diskussionsfrågor i boken vilket är synd. Varje kapitel hade med fördel kunnat avslutas med kulturellanalytiska frågor till läsaren. Bokens bidrag består i att läsaren på ett enkelt sätt får en överblick i ämnet kultur, kulturellanalys och några metoder som används inom etnologin. Men som författarna själva inledningsvis skriver i boken så är denna bok ingen lärobok i vetenskapliga metoder. Snarare är boken ett välkommet och värdefullt kulturellanalytiskt bidrag genom att den ger en ökad kunskap genom olika perspektiv på möten inom vården i Sverige idag.

Jörgen Lundälv

Docent

Göteborgs Universitet

Umeå Universitet

Jorgen.Lundalv@socwork.gu.se

Jorgen.Lundalv@surgery.umu.se